

Metodika nastave likovne kulture: Međusobni odnos doživljaja vlastitog okruženja i učeničke autonomije u njegovom oblikovanju

---

Šimić, Lorena

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:480479>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti
Nastavnički odsjek
Diplomski sveučilišni studij Likovna kultura

Lorena Šimić

MEĐUSOBNI ODNOS DOŽIVLJAJA VLASTITOG OKRUŽENJA I UČENIČKE AUTONOMIJE
U NJEGOVI OBLIKOVANJU

Diplomski rad

Mentorica: doc. art. Ida Loher

Zagreb, 2024.

IZJAVA O AUTENTIČNOSTI RADA

Ja, Lorena Šimić, diplomantica na Nastavničkom odsjeku diplomskoga sveučilišnog studija Likovne kulture na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, izjavljujem da je diplomski rad pod nazivom *Međusobni odnos doživljaja vlastitog okruženja i učeničke autonomije u njegovom oblikovanju* rezultat mog istraživanja i u potpunosti samostalno napisan. Također, izjavljujem da nijedan dio diplomskoga rada nije izravno preuzet iz navedene literature ili napisan na nedozvoljen način te da se tekst u potpunosti temelji na literaturi kako je navedeno u bilješkama, uz poštivanje etičkih standarda u citiranju i korištenju izvora.

Zagreb, 9.9.2024.

SAŽETAK

Ovo diplomsko istraživanje bavi se proučavanjem učeničkoga odnosa prema likovnom radu te promjenama u njihovom pristupu prostoru oko njih koje se događaju za vrijeme davanja autonomije da sami u njega interveniraju. Cilj istraživanja, između ostaloga, bio je i saznati kako takav pristup oblikovanju prostora utječe na sve članove školske zajednice.

Istraživanje je provedeno kao studija slučaja pri čemu je, prilikom njihova oslikavanja prostora školske blagovaonice, aktivno praćen rad učenica likovne grupe iz Osnovne škole Trnsko. Susreti s učenicama omogućili su provođenje nastavnih metoda i strategija pomoću kojih su učenice postigle željene rezultate. Provedeni su i razgovori s djelatnicima Osnovne škole Trnsko, kao i s nastavnicima i učenicama iz Slovačke koji su posjetili školu za vrijeme jednog od susreta s likovnom grupom. Usporedno s tim provedeni su i razgovori s učenicama koje su sudjelovale u istraživanju u kojima su dale mišljenje o procesu rada.

Istraživanje je rezultiralo zaključkom kako su učenici sposobni realizirati svoje ideje te motivirajuće djelovati na ostale učenike koji nisu dijelom projekta, odnosno zainteresirati ih za sudjelovanje u sličnim projektima u budućnosti.

SUMMARY

This thesis research is based on studying the relationship between student's artistic expression and giving them the autonomy to intervene into the space that surrounds them – in this case, school dining hall. The research is done as a case study, where the student's work from elementary school Trnsko was actively monitored. Different kind of teaching methods and strategies were used during meetings that were held with the participating students and those methods and strategies helped gain wanted results. A part of the research were the interviews with both the school's staff and teachers as well as students from Slovakia that were visiting elementary school Trnsko during one of the classes. Another part of the research were interviews with the participating students which gave insight about their outlook on the process as a whole. The goal of this research is to encourage the students to look at their school as their own surrounding and to find out in what way does giving them autonomy to design the space impacts the rest of the school's community,

The research resulted with the conclusion that with properly constructed project with a clear goal the students are given the opportunity to bring their ideas into reality while also motivating other students and making them interested in participating in similar projects in the future.

SADRŽAJ

1.	UVODNE RIJEČI.....	1
2.	TEORIJSKI DIO.....	2
	2.1. Sukreatorstvo okoline	2
	2.2. Kako estetski privlačan prostor utječe na djecu?	3
	2.3. Što proizlazi nakon postignutog osjećaja pripadnosti?.....	3
	2.4. Utjecaj nastavnikova raspoloženja na učenike	4
3.	EMPIRIJSKI DIO	6
	3.1. Cilj istraživanja	6
	3.2. Uzorak istraživanja	6
	3.3. Instrumenti i metode istraživanja.....	6
	3.4. Oblici rada i nastavne metode.....	7
4.	OPIS I TIJEK ISTRAŽIVANJA	8
	4.1. Generalni tijek i poteškoće.....	8
	4.2. Zasebna analiza susreta – prvi susret	8
	4.3. Zasebna analiza susreta – drugi susret	10
	4.4. Zasebna analiza susreta – treći susret	11
	4.5. Zasebna analiza susreta – četvrti susret	12
	4.6. Zasebna analiza susreta – peti susret	12
	4.7. Zasebna analiza susreta – šesti susret	13
	4.8. Zasebna analiza susreta – sedmi susret.....	13
5.	REZULTATI ANKETA.....	15
	5.1. Anketa za učenice Osnovne škole Trnsko o procesu prenošenja crteža na zid	15
	5.2. Anketa za učenice Osnovne škole Trnsko o dosadašnjem tijeku oslikavanja zida.....	16
	5.3. Anketa za učenice iz Slovačke o njihovu dojmu prilikom sudjelovanja u projektu.....	17

5.4. Anketa o nastavničkom dojmu zidnog oslika	18
6. RASPRAVA	19
7. ZAKLJUČAK	21
8. POPIS REPRODUKCIJA.....	22
9. POPIS LITERATURE	23
10. PRILOZI	24
10.1. Pisana priprema za prvi susret	24
10.2. Pisana priprema za drugi susret	35
10.3. Pisana priprema za treći susret.....	43
10.4. Pisana priprema za četvrti susret.....	51
10.5. Pisana priprema za peti susret.....	58

1. UVODNE RIJEČI

Istraživanjem se proučavalo kako djeca doživljavaju prostor škole u kojem svakodnevno borave, a promatralo se i kako priroda kao vizualni motiv utječe na njih kada je u njihovoj direktnoj okolini.

Istraživanje je pratilo do koje su mjere djeca zainteresirana za sudjelovanje u projektu u kojem je većina rada i odgovornosti postavljena na njih – pritom se podrazumijeva zdrava i ugodna radna klima, bez pritiska usmjerena na učenike. Razmatrala se učenička aktivnost za vrijeme cijeloga procesa, odnosno njihov odnos prema uvodnom dijelu sata, pripremi za oslikavanje te procesu oslikavanja zida. Njihovo aktivno sudjelovanje rezultiralo je balansiranjem između dane im autonomije i strukture projekta. Također, zapažen je razvoj radne etike koja će zasigurno biti korisna i u drugim aspektima učeničkog života, a podrazumijeva dolazak na vrijeme, odnos prema materijalu, pospremanje i čišćenje i sl.

Prilikom oblikovanja zajedničkog prostora promatralo se kako će se ostvariti vršnjačka suradnja koja se u početku odvijala u odnosima formiranima prije projekta. Za vrijeme projekta razmatralo se na koje se sve načine može intervenirati kako bi se dodatno poboljšala suradnja, a pretpostavka da će kasnije doći do izraženije vršnjačke suradnje i zajedničkoga druženja također se ispostavila točnom.

S obzirom na to da je s učenicama provedeno određeno vrijeme, istraživanje se formiralo kao studija slučaja, što je omogućilo razgovor te zbližavanje i upoznavanje s učenicama, a to je rezultiralo njihovim otvorenim traženjem studentičina mišljenja o nečemu ili pak izražavanjem mišljenja i vođenjem razgovora za vrijeme rada bez straha od osude. Iz toga se vidi kako omogućavanje sigurnog okruženja uz kreativni rad može opustiti djecu i potaknuti ih na komunikaciju.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. Sukreatorstvo okoline

Svako je dijete individualno biće te, između ostaloga, zahtijeva i drugačiji pristup svom odgoju i obrazovanju. Rečenice poput: *Eh, tko bi svima ugodio.* ili *Tko još ima vremena za to.* mogu biti kamenom spoticanja prilikom uvođenja promjena u školski sustav. Dijete je sustvarateljem vlastite okoline i odgoja te treba biti aktivno uključeno u odgojno-obrazovni proces, što potvrđuje i Konvencija o pravima djeteta navodeći kako dijete ima pravo sudjelovati u okruženju i odlukama koje se odnose na njega.¹ Svakako valja spomenuti stajalište psihologa Lava Vigotskog, odnosno njegova zapažanja o uvjetima u kojima djeca najbolje uče. U svojim je istraživanjima Vigotski objasnio da djeca najbolje uče zajedničkim rješavanjem problema, bilo uz pomoć vršnjaka, bilo uz pomoć odraslih. Vigotski je naveo i da vršnjačka suradnja s kompetentnijim učenikom omogućava učeniku slabije razvijenih kompetencija da uđe u sljedeću fazu razvoja.² Osim osiguravanja poticajnog okruženja treba znati postaviti granicu i pritom objasniti zašto je tomu tako. Na tragu navedenoga, autorica rada smatra da bi sljedeći citat trebao usvojiti svatko tko ima želju raditi s bilo kojim dobnim uzrastom djeteta: „Važan je kompetentan odgojitelj koji sluša dijete i razumije njegove interese i potrebe kako bi dijete postalo sukreatorom prostora.“³

Osim postavljanja granica i vođenja projekta nastavnikova je odgovornost stvoriti ozračje kojim će potaknuti kreativnost, maštu i osjećaj pripadnosti u učionici.⁴ Kada se radi o nastavniku Likovne kulture, važno je spomenuti kako organiziranjem likovne grupe može dati slobodnu djeci da se kreativno izraze i izvan nastave. Važno je da nastavnik likovne grupe organizira pomno i promišljeno, pogotovo kada se u obzir uzme činjenica da je satnica Likovne kulture mala u odnosu na ostale predmete – u višim je razredima osnovne škole godišnja satnica Likovne kulture trideset i pet sati dok predmeti poput Povijesti i Geografije imaju satnicu od sedamdeset sati godišnje.⁵

---

¹ Radoš, Helena. 2019. *Poticajno prostorno materijalno okruženje vrtića*. Zagreb, Učiteljski fakultet, završni rad.

² Isto, str: 15.

³ Isto, str: 8.

⁴ Obaki, Samuel O. 2017. Impact of Classroom Environment on Children's Social Behavior. U: *International Journal of Education and Practice*. Vol. 5, No. 1.

⁵ *Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije*. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_162.html Pregledano: 20. kolovoza 2024. *Kurikulum nastavnog predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije u Republici*

2.2. Kako estetski privlačan prostor utječe na djecu?

Isbell i Raines smatrali su da bi učionica trebala biti estetski ugodnom s privlačnim materijalima i cvijećem kako bi djeca istraživala svoje razumijevanje okoline i ljepote boja. Postavljanje estetski ugodnih elemenata u učionicu izlaže djecu drugim istraživanjima i stjecanju novih znanja koja se mogu koristiti na satu Likovne kulture. Primjerice, učionica ukrašena cvijećem može odražavati već postojeća dječja iskustva i poučiti ih kako se zajednički brinuti za cvijeće i druge materijale.⁶ Na sličan način prikaz idealnog okruženja iz prirode smještenog u prostor blagovaonice može djelovati poticajno na sve članove školske zajednice, i zaposlene i djecu, koji provode određeno vrijeme u blagovaonici, što će pokazati ovaj rad. Isbell i Raines izvijestili su da je u jednom *Native American* centru (*Native Ameircan Centre*) razina dramatične igre (igra pretvaranja i uzimanja različitih uloga u kojima se djeca kreativno izražavaju⁷) značajno porasla kada je indijanska obiteljska lutka dodana lutkama iz drugih etničkih skupina.⁸ Iz toga se može zaključiti da se, kada se djeca povežu s nečime njima bliskim, povećava interes za sudjelovanjem.

2.3. Što proizlazi nakon postignutog osjećaja pripadnosti?

Kako bi se odgovorilo na pitanje iz naslova potpoglavlja, sagledat će se jedna hipotetska situacija. Mlada i ambiciozna osoba zaposlena je kao nastavnik/nastavnica Likovne kulture te je razvila ugodan radni odnos su djecom, prepoznala afinitet i potrebu za dodatnim kreativnim izražavanjem i organizirala likovnu grupu. Navedeno je rezultiralo time da se djeca osjećaju prihvaćenima, a time raste i njihova motivacija za likovnim radom. Ovom se hipotetskom situacijom bavio Gray, izvanredni profesor obrazovne psihologije i jednakosti na Državnom koledžu za obrazovanje NC, koji je proučavao „kako pomoći učenicima, roditeljima, učiteljima i dionicima zajednice da shvate

---

Hrvatskoj. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_03_27_557.html Pregledano: 20. kolovoza 2024. *Kurikulum nastavnog predmeta Geografija za osnovne škole i gimnazije*. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html. Pregledano: 20. kolovoza 2024.

⁶ Obaki, Samuel O. 2017. Impact of Classroom Enviroment on Children's Social Behavior.

⁷ *Dramatic Play: What It Is and Why It's Important*. 2021. Western Governors University. Preuzeto s internetske stranice *WGU*, <https://www.wgu.edu/blog/dramatic-play-what-is-why-important2111.html>. Pregledano 20. kolovoza 2024.

⁸ Obaki, Samuel O. 2017. Impact of Clasroom Enviroment on Children's Social Behavior.

pripadnost i motivaciju kako bi podržali angažman, učenje i produktivnost učenika.“⁹ *Osjećaj pripadnosti školi znači osjećaj prihvaćanja, poštovanja, uključenosti i podrške u okruženju za učenje*, rekao je Gray.¹⁰ Osim pojedinačnih učionica, Gray navodi da se cjelokupno školsko okruženje također može iskoristiti za povećanje osjećaja pripadnosti među učenicima. Iako redizajniranje školske zgrade vjerojatno nije opcija u većini slučajeva, Gray je rekao da nastavnici još uvijek mogu dati učenicima osjećaj vlasništva nad njihovim školama dajući im pravo glasa u načinu na koji se stvari rade.¹¹

Učenici koji se osjećaju kao da pripadaju obično su energičniji, vjerojatnije je da će provoditi vrijeme na zadatku i vratiti se aktivnostima te je vjerojatnije da će htjeti biti u školskomu okruženju. Za razliku od toga učenici koji ne osjećaju pripadnost ne posvećuju se u potpunosti zadacima, mogu imati problema s emocionalnim zdravljem te počinju izbjegavati školsko okruženje. Kako bi nastavnici doskočili tome, mogu otkriti informacije o vlastitim životima da izgrade odnose s učenicima i stvore ozračje u kojem će učenici podijeliti nešto o svojim životima izvan školskoga okruženja.¹² Upravo je to jedan od načina kojim je ostvaren kontakt i siguran odnos s učenicama prilikom provođenja ovoga istraživanja te su učenice nakon toga postavljale pitanja i aktivno sudjelovale u razgovorima. Autorica smatra da je time ublažen strogi odnos predavač–učenik, a neformalni prostor u kojem djeca borave pod odmorom doprinio je ugodnoj atmosferi.

2.4. Utjecaj nastavnikova raspoloženja na učenike

O utjecaju nastavnikova raspoloženja na učenike provedena je studija koja se bavi okruženjem u kojem učenici uče te praksom podučavanja koja daje najpredvidljivije rezultate učeničkoga uspjeha. Rezultati su pokazali da su nastavnikov način razmišljanja i njegova/njezina iskustva s radnom okolinom bili značajni prediktori percepcije učenika

---

⁹ Bowen, Janine. 2021. *Why is it Important for Students to Feel a Sense of Belonging at School? 'Students Choose to be in Environments That Make Them Feel a Sense of Fit,' Says Associate Professor DeLeon Gray*. NC State: College of Education News. Preuzeto s internetske stranice College of Education News, <https://ced.ncsu.edu/news/2021/10/21/why-is-it-important-for-students-to-feel-a-sense-of-belonging-at-school-students-choose-to-be-in-environments-that-make-them-feel-a-sense-of-fit-says-associate-professor-deleon-gra/>. Pregledano: 20. kolovoza 2024.

¹⁰ Isto.

¹¹ Isto.

¹² Isto.

o okruženju za učenje. Drugim riječima, isti učenik od dviju će učionica vjerojatno dati višu ocjenu onoj u kojoj je učitelj izjavio da ima pozitivniji način razmišljanja ili je naveo da ima pozitivnije profesionalno radno okruženje, a te su asocijacije bile posebno jake za učenike crne rase.¹³

Istraživači su otkrili da su obje vrste anketa – i o njihovom načinu razmišljanja i o njihovoj percepciji okoline učenja – bile pozitivno povezane s konačnim ocjenama predmeta za gotovo sve skupine učenika. Ovo otkriće podupire hipotezu da se način razmišljanja učenika, ustrajnost i akademsko ponašanje mogu djelomično shvatiti kao odgovori na određena okruženja za učenje.

---

¹³ Stroman, Chloe. 2019. *Mindsets and the Learning Environment: Learning Mindsets, Teacher Practice, and School Organizations: Becoming Effective Learners Survey and 5 Essentials.*// *Student experience research network*. Preuzeto s internetske stranice *Student Experience Network*, <http://studentexperiencenetwork.org/wp-content/uploads/2019/06/Farrington-Porter.pdf>. Pregledano 20. kolovoza 2024.

3. EMPIRIJSKI DIO

3.1. Cilj istraživanja

Jedno od pitanja ovoga diplomskog istraživanja glasi: *Koliko kreativnosti, ali i truda i rada djeca ulažu u oblikovanje svoje neposredne okoline uz danu im slobodu i autonomiju?* Svakako treba uzeti u obzir da se pritom ne misli na davanje potpune slobode, već su djeca vođena i cijelim su im procesom davane upute. Ciljem je bilo i naučiti ih da uz samostalnost dolazi i odgovornost prema radu i sredini u koju interveniraju o čemu će, između ostaloga, u radu biti pisano. Također se postavlja pitanje vršnjačke suradnje, točnije: *Na koji način potaknuti vršnjačku suradnju kod djece različitog dobnog uzrasta?* Uz sve to postavlja se pitanje mogućnosti poticanja djece na kreativnost te realizacije maločas spomenute kreativnosti – *Kako djeci pokazati da su sposobni realizirati svoje ideje i prenijeti ih u stvarni, materijalni svijet?* S obzirom na to da se istraživanje provodi kao studija slučaja likovne grupe istražuje se pitanje: *Što se sve može postići za vrijeme dodatnih sati likovnog obrazovanja i kako to utječe na djecu?*

3.2. Uzorak istraživanja

Istraživanje je provedeno pod pratnjom i mentorstvom nastavnice Marele Kovačić Đukez koja je bila spremna na suradnju te je pokazala otvorenost za ovakav oblik rada. Njezino poznavanje učenika pomoglo je bolje razumjeti djecu te uspostaviti lakšu komunikaciju. Sudjelovanje u istraživanju bilo je isključivo dobrovoljne prirode te se je prijavilo dvadeset učenica, ali valja na umu imati kako nije uvijek jednak broj sudjelovao s obzirom na njihove ostale obaveze. Prostor blagovaonice u kojem se provodilo istraživanje koriste i nastavnici i ostali djelatnici škole čiji su dojmovi također prikupljeni.

3.3. Instrumenti i metode istraživanja

Istraživanje je provedeno kao studija slučaja za vrijeme kojeg su korištene različite metode i instrumenti istraživanja – anketiranje, intervjuiranje te sustavno promatranje. Sustavno promatranje rada omogućilo je zaključivanje o tome kako poboljšati svaki sljedeći susret, što se podudara i s metodom opažanja procesa. Anketiranje je provedeno s učenicama koje su sudjelovale u diplomskom istraživanju, ali i s učenicama iz

Slovačke koje su na jedan dan bile dijelom projekta. Za vrijeme održavanja susreta i oslikavanja zida s nastavnicima je proveden razgovor o cijelom procesu u kojem su pokazali interes za slične projekte.

3.4. Oblici rada i nastavne metode

U procesu istraživanja korišteni su sljedeći oblici rada i nastavne metode: prezentiranje, diskusija, putovanje u maštu, *brainstorming*/oluja mozgova te strategija pronalaženja sličnosti i razlika. Putovanjem u maštu započet je prvi susret s učenicama te su time uvedene u promišljanje svoje idealne okoline. Kroz prezentiranje su učenice ispričale o svojim skicama te kako su ih, radom u grupi, ukomponirale u zajednički rad. Strategija pronalaženja sličnosti i razlika dovela je do diskusije o tome na koji način povezati dvije skice iz dviju grupa u jedan zajednički predložak za zidni oslik. Na tu se strategiju nadovezala i oluja mozgova koja se učenicama jako svidjela i zaintrigirala čak i povučenije učenice. Diskusija je provedena kontinuirano, ponajviše prilikom procesa oslikavanja zida. Razgovorima u takvom, ležernijem, okruženju učenice su se više otvarale i sudjelovale, a ako i nisu bile dijelom diskusije, pažljivo su slušale.

4. OPIS I TIJEK ISTRAŽIVANJA

S obzirom na to da se radi o jednom radu, odnosno zidnome osliku, analiza radova u većoj će se mjeri oslanjati na cjelokupan proces izrade oslika nego na pojedinačne učeničke radove jer je rad s djecom omogućio i praćenje toga kako se mijenjala njihova percepcija.

4.1. Generalni tijek i poteškoće

Istraživanje je provedeno u sedam susreta s likovnom grupom Osnovne škole Trnsko. Učenice su se dobrovoljno javile za sudjelovanje te su sudjelovale na onim susretima na kojima su bile u mogućnosti s obzirom na druge obveze. Prva dva susreta bila su koncipirana poput nastave Likovne kulture – održana su dva školska sata i oba su bila izvedena u učionici. Preostali su susreti bili praktične prirode, tj. radilo se na oslikavanju zida pri čemu je primijećena i veća angažiranost učenica.

Jedan od izazova tiče se pravilne organizacije posla i vremena kako bi rad bio kvalitetnim i pravovaljano napravljenim. Dio učenica koje su bile prisutnima samo na početku, odnosno za vrijeme pripreme za oslikavanje zida, pred kraj su izrazile želju za ponovnim sudjelovanjem. Učenicama je objašnjen princip rada i rečeno im je da budu u paru s nekim tko je dolazio redovito kako bi oslik ostao ujednačenim. Nakon nekog su vremena učenice odustale od slikanja, točnije, završile su ranije i povukle su se sa strane. Iako im je omogućeno sudjelovanje, shvatile su da im ne odgovara raditi na ponuđen način iz čega se vidi važnost sagledavanja procesa kao cjeline – učenice koje nisu kontinuirano dolazile nisu mogle sudjelovati na isti način poput onih koje jesu.

4.2. Zasebna analiza susreta – prvi susret

Na prvom je susretu učenicama ukratko objašnjen plan i način provođenja istraživanja te im je objašnjeno s kojom se svrhom provodi. Dobile su upute o tome na što trebaju obratiti pažnju prilikom realizacije metode putovanja u maštu. Oblik rada putovanje u maštu proveden je tako da je studentica osmislila opis različitih krajolika te ih je uz ambijentalnu glazbu polagano čitala učenicama. Zatim su dobili zadatak da individualnim radom na papiru prikažu zamišljene prizore, bilo u obliku zapisa ili crteža. Zanimljivo je da je otprilike 50 % učenica odlučilo skicirati što su zamislile umjesto zapisivati. Učenice su nakon toga nasumično podijeljene u grupe kako bi se dobila

vršnjačka suradnja i spriječilo slaganje u grupe prema prisnosti. Sljedeći je korak bio grupni rad pri čemu su učenice odlučivale koje će elemente iskoristiti u oblikovanju predloška od kolaža – konačna ideja bila je da se iz tamnijih tonova i realističnih motiva prelazi u sve svjetlije tonove te prizore iz mašte. Predložak su izrađivale u akromatskim bojama kako fokus ne bi bio na boji, već na plohi i likovima na plohi koje žele prikazati.

Prva fotografija prikazuje rad u grupi kada su, nakon putovanja u maštu, učenice dobile zadatak da u grupi odluče koje će elemente i motive od onih koje su zabilježile prikazati.

Druga fotografija prikazuje proces u kojem su odabrane elemente krenule izrađivati u kolažu koji je služio kao skica za daljnji predložak.

Fotografija 1: Odabir motiva, prvi susret

Fotografija 2: Izrada kolaža, prvi susret

4.3. Zasebna analiza susreta – drugi susret

Drugi je susret započeo prezentacijom te uvodnim slajdom na kojemu su sadržane informacije o tome što se od učenica očekuje. Učenice su dovršile predloške u kolažu, a završeni su predlošci fotokopirani i isprintani na papir A3-formata kako bi se originalni predlošci očuvali. S učenicama je potom provedena metoda oluje mozgova – potaknulo ih se na zajedničku suradnju, tj. na to da odluče kako spojiti dvije ideje u skladnu cjelinu s obzirom na to da su korištene različite perspektive. Učenice su se brzo zainteresirale i aktivno su sudjelovale. Posljednji se je zadatak ticao određivanja kromatske boje likova s predložaka kako bi se unaprijed što bolje pripremile za oslikavanje.

Fotografija 3: Dovořavanje kolaža, drugi susret

Fotografija 4: Oluja mozgova, drugi susret

4.4. Zasebna analiza susreta – treći susret

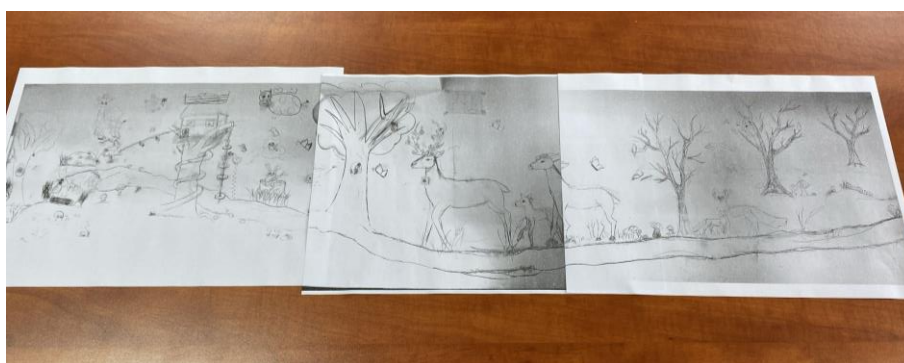
Na trećem su se susretu učenice bavile prenošenjem crteža na zid, a pozornost je bila usmjerena na omjere i proporcije. Učenice su samostalno prenosile motive krenuvši od jednog motiva koji je funkcionirao kao usidrenje za ostale – u ovom je slučaju to bio motiv potoka koji se proteže cijelim zidnim oslikom. U početku su učenice bile oprezne promišljajući o tome kako će započeti. Kako bi se više oslobodile, demonstrirano im je crtanje ugljenom koje je podrazumijevalo povlačenje široke linije položenim ugljenom i naknadno brisanje. Time je učenicama je pokazano da nema krivih linija i da su pogreške dijelom procesa, a rezultiralo je većom zanimacijom za postavljanje crteža. Na trećem su susretu sudjelovale i učenice iz Slovačke koje su odlično surađivale s učenicama Osnovne škole Trnsko, što su izrazile i u anketi, o čemu će više biti napisano ispod. Fotografija s trećeg susreta prikazuje učenice Osnovne škole Trnsko skupa s učenicama iz Slovačke – surađuju te postavljaju crtež.

Fotografija 5: Suradnja s učenicama iz Slovačke, treći susret

4.5. Zasebna analiza susreta – četvrti susret

Na četvrtom su se susretu učenice posvetile ponavljanju već naučenoga gradiva te su dovršile postavljanje crteža, pazeći na omjere i veličine. S obzirom na nemogućnost odmicanja od zida na način da se dobije uvid u potpunu cjelinu učenicama je na trima komadima papira isprintan crtež zida u cijelosti. Zadatak im je bio da se najprije dogovore što će još dodati u prazan prostor, a da onda to skiciraju na isprintani predložak. Naravno, ponovno im je napomenuto da pripaze na odnos veličina i na omjere, pogotovo kod motiva koji su osmišljeni da budu u stražnjem prostornom pojasu. Po završetku skiciranja dovršile su postavljanje cjelokupnog crteža na zid.

Fotografija 6: Pomoćni predložak, četvrti susret

4.6. Zasebna analiza susreta – peti susret

Prije započinjanja oslikavanja s učenicama je proveden kratak uvod i dan im je primjer s trenutno aktivnog bijenala u Veneciji (Indian art collective Aravani Art Project. *Diaspore*, Arsenale, Venecijanski bijenale, 2024) kako bi im se lakše objasnilo slaganje plohe uz plohu i kako takav način slikanja funkcionira kada je u pitanju djelo s mnogo likova i motiva. Oslikavanje su započele od motiva koji sve povezuje – potoka – te su zatim zajedno oslikavale zasebne motive i likove. Primijećeno da su učenice opuštenije negoli na prvom susretu – počele su više razgovarati sa studenticom, i to ne samo o temama vezanima uz zidni oslik, već i o vlastitim postignućima, školi, događajima u školi pritom otvoreno tražeći drugo mišljenje i savjete.

Fotografija 7: Oslikavanje zida, peti susret

4.7. Zasebna analiza susreta – šesti susret

Na šestom su susretu učenice su već bile uhodane te su znale što trebaju raditi, a samim time je i priprema bila brža. Dovršavale su započeto slijedeći ista načela slikanja plohe do plohe te su stigle završiti sve likove na plohi.

4.8. Zasebna analiza susreta – sedmi susret

Za sedmi je susret učenicama pripremljen idejni predložak koji se ticao postavljanja pozadine. Učenicama je objašnjeno zašto je takvo rješenje optički najboljom verzijom, no dala im se sloboda da same odaberu tonove boja i granice postavljanja plohe pozadine. Učenice su do zadnjeg susreta već usvojile štedljivo doziranje i miješanje boja kako bi se spriječilo nepotrebno bacanje materijala te su razvile odličnu radnu etiku i ostajale (svaka u svojoj mogućnosti) počistiti iza sebe. Fotografija prikazuje isječak zidnog oslika sa zadnjeg susreta. Učenice su slikale plohu po plohu, u više navrata.

Fotografija 8: Isječak oslikanoga zida, sedmi susret

Fotografija 9: Kolaž konačnoga zidnog oslika

5. REZULTATI ANKETA

S obzirom na nemogućnost sviju učenica da ostanu do kraja termina, neka od vrednovanja provedena su kao anketa u obliku *Google* obrasca. Osim s učenicama Osnovne škole Trnsko anketa je provedena i s učenicama iz Slovačke, a s nastavnicima je proveden razgovor.

5.1. Anketa za učenice Osnovne škole Trnsko o procesu prenošenja crteža na zid

Prenošenje crteža na zid odrađeno je bez šablona ili unaprijed određenih mjera, čime se djecu potaknulo na aktivno promišljanje o omjerima i veličinama. Po završetku su učenice dobile anketu, a pitanja i odgovori glase:

Kako vam je bilo prenositi crtež bez šablona?

Jako zabavno i poučno/ Bilo mi je dobro/ Zabavno i maštovito!/ Bilo mi je jako zabavno i voljela bi to ponoviti/ Jako zabavno. Super osjećaj i iskustvo/ Bilo je jako fora crtati na zid/ Čudno, ali zabavno.

Jeste li se osjećali slobodnije i manje ograničeno?

Da/ Definitivno!/ Osjećala sam se slobodnije/ Puno slobodnije/ Jesam.

Mislite li da je zabavnije ovako ili biste radije da smo doslovno precrtavali preko šablone? (Molim vas da obrazložite zašto)

Jedno i drugo je u redu, ali je bolje da nismo doslovno [precrtavali] jer se sjetimo možda neke dobre ideje pa je nacrtamo/ Zabavnije je bilo ovako jer smo slobodnije crtali i više maštali/ Mislim da je bolje ovako zbog toga što ovako možemo biti slobodniji/ Ovako, zato što smo radili sa svojom maštom/ Zabavnije je bez šablone jer je slobodnije i bolje mogu izjasniti svoje ideje i mogu lakše raditi/ Pa mislim da je ovako zabavnije jer smo mogli biti malo slobodniji i dodati mašte/ Ja bih ovako zato što je puno zabavnije.

Kako vam je bilo crtati ugljenom? Biste li htjeli na satu Likovne kulture više crtati ugljenom i vidjeti kao se ponaša na papiru?

Bilo je dobro i htjela bih probati/ Bilo mi je jako zabavno crtati ugljenom. Da, voljela bih na satu Likovnog crtati više ugljenom/ Nije mi najdraže crtati ugljenom, ali mi je bilo zabavno/ Bilo je lijepo i voljela bih više crtati ugljenom pa da naučim neke tehnike

crtanja ili slikanja/ Bilo je fora. I novo meni. Bilo bi lijepo ponekad i da na Likovnom crtamo ugljenom/ Pa bih iako mi je draže crtati olovkom.

S obzirom na promjene do kojih je došlo između predložaka i ideje koje smo brainstormali te vašeg konačnog crteža na zidu, jeste li zadovoljni izgledom vašeg zidnog crteža? (Molim vas da obrazložite što vam je najdraže)

Jako sam zadovoljna, a najdraži dio crteža su mi jeleni i lisice/ Jako sam zadovoljna izgledom našeg crteža. Najdraže su mi naše vile i njihova kućica/ Zadovoljna sam, najdraža mi je obitelj jelena i kućica na drvetu/ Najdraže mi je bilo što smo ujedinili dva crteža i dodali još mrvicu mašte/ Da, zadovoljna sam zato što smo svi zajedno to radili koristeći maštu/ Mislim da je super ispalo i najdraži su mi jeleni/ Da, izgleda baš fora i htjela bih to raditi opet/ Zid izgleda jako dobro, bilo je zabavno družiti se.

5.2. Anketa za učenice Osnovne škole Trnsko o dosadašnjem tijeku oslikavanja zida

Većina se odgovora preklapa te odgovori koji se preklapaju nisu ponavljani. Isprva se čini da su učenice istog mišljenja, no u nekim se situacijama odgovori razilaze, npr. kod pitanja bi li učenice išta promijenile na zidu. Odgovori su anonimni, no prema prijašnjim razgovorima s učenicama može se pretpostaviti koji su odgovori starijih učenica jer su htjele korigirati *prešareni* dio ili dio *iz mašte* koji su slikale mlađe učenice. Upravo je tu došlo do izazova vršnjačke suradnje, no pojašnjeno im je da svatko zaslužuje imati realizaciju svoga dijela idealnoga okruženja, a starije su učenice potaknute da pomognu mlađima ostvariti ideje uz održavanje sklada cjeline. Pitanja i odgovori glase:

Koliko ste zadovoljne trenutnim izgledom vašeg oslika?

Jako zadovoljna/ Vrlo sam zadovoljna/ U redu je, ali se nadam da će izgledati bolje/ Odličan je/ 8/10.

Biste li nešto promijenile u vezi dosadašnjeg izgleda?

Ne/ Vjeverice na drvetu/ Nisam sigurna što, ali bih/ Da, boje jer je prešareno.

Što ste dosad naučile (s obzirom na planiranje, organiziranost, proces miješanja boja...)?

Da i u mašti treba malo realnosti i da uvijek treba točno odrediti veličinu crteža/ Da je bolje bojati sloj na sloj nego miješati boje da na kraju ne bude previše boja/ Da sve

treba dobro isplanirati/ Ništa posebno/ Kako pomiješati neke boje da bi se dobile druge boje/ Pa naučila sam bolje crtati ugljenom i kako s papira prebaciti sliku na zid.

Mislite li da je prijelaz iz tamnih tonova u svijetle dobro odrađen?

Da/ Ne znam/ Mislim da je, ali voljela bih da još malo o tome naučimo/ Da, možda smo malo pretjerali sa svijetlim.

Iz odgovora se može zaključiti da su učenice usvojile tehničke vještine izrade zidnog oslika, no i da ima učenica koje smatraju da iz iskustva nisu naučile ništa. Iako je to na prvi pogled obeshrabrujući odgovor, daje dozu realnosti te podsjeća na činjenicu da ne možemo iz svih učenika i učenica izvući maksimum koji želimo.

5.3. Anketa za učenice iz Slovačke o njihovom dojmu prilikom sudjelovanja u projektu

Učenice iz Slovačke sudjelovale su s učenicama Osnovne škole Trnsko u postavljanju crteža. Cilj ankete bio je saznati njihove dojmove te kako su se osjećale s obzirom na to da su dobile mogućnost ostaviti trag van svoje zemlje. Pitanja i odgovori učenica glase:

Did you like being included in the workshop and why?

Yes, I like being in collective, so it was fun/ I really liked it because I like to draw/ I liked it because I could draw with my friends on the wall.

Did you feel accepted and appreciated for having the opportunity to draw with us?

Yes, it was very good. I'm glad that I could participate in it and I know that some of my creativity is in a complete different state/ Yes, everyone helped me and asked me if I can draw something with them.

What do you think about giving students more autonomy in making a decision on how their school surrounding will look?

I think it is great idea. I hope every kid in the school will be remembering us/ I think that this will beautify the neighborhood/ It develops their creativity and makes their surrounding pleasurable.

How do you feel about the fact that something you drew will be painted on a wall in a school in another country?

In the future I will come to the school and be proud that I joined to paint the wall/ It is very wonderful/ I'm very pleased because my drawings will be showed to the world.

5.4. Anketa o nastavničkom dojmu zidnog oslika

S nastavnicima je provedem strukturirani razgovor, no, osim toga, razgovor s nastavnicima odvijao se prirodno za vrijeme sviju faza rada na zidu. Kao posebnost autorica rada izdvaja razgovor s nastavnicom Geografije koja je komentirala kako bi na takav način trebalo podučavati snalaženje na karti umjesto ispitivanja učenika na način da dođu pred kartu i pokažu što se od njih traži. Nastavnica Likovne kulture također je iznijela kako bi slikanjem karte djeca lakše naučila traženo gradivo. Što se tiče strukturirana razgovora, postavljena pitanja i odgovori glase:

Što mislite o dosadašnjem procesu izrade murala/zidnog oslika?

Veoma je lijep/ Odličan je! Djeca su aktivna, iznose svoje ideje i doprinose poboljšanju izgleda škole/ Sviđa mi se/ Vrlo stručno i pedantno.

Koje je Vaše mišljenje o davanju autonomije djeci da sami osmisle izgled vlastitog okruženja i kako mislite da će se to odraziti na ostale učenike?

Odlična ideja. Odrazit će se pozitivno na učenike/ Podržavam. Smatram da tome pristupaju puno ozbiljnije nego što bismo mi očekivali/ Mislim da je dobro djeci dati da se izražavaju na taj način/ Odlična ideja, sve takve i slične ideje s vremenom zažive pa se pokrenu i ostali učenici koji nisu direktno uključeni u projekt.

Kako se Vi osjećate u prostoru blagovaonice ako ste boravili tamo? Kako mislite da će prostor djelovati na Vas i Vaše kolege po završetku murala?

Ugodno/ Vesele me svi detalji koji su tamo/ Osjećam se kao da sam uživo u tom oslikanom prostoru/ Jako dobro jer obožavam prirodu i životinje, jedino bih ubacio i poneki morski motiv, npr. pijesak, more, zvijezde, rakove, ribe, bor, zalazak Sunca itd.

Ako ste imali priliku biti u interakciji sa studenticom i/ili promatrati njezin rad s učenicama, kako biste opisali to iskustvo?

Nisam/ Izuzetno pozitivno i poticajno, pogotovo s djecom koja imaju problem sa samopouzdanjem/ Odlična je.

6. RASPRAVA

Istraživanje je, kao što je analizirano, provedeno u sedam susreta, a neka od zapažanja bit će elaborirana u ovom poglavlju. Za vrijeme prvoga susreta provedena je metoda putovanja u maštu. Primijećeno je da neke učenice crtaju dok su druge zapisivale – otprilike 50 % njih odlučilo je skicirati dojmove. Na pitanje je li im ovo pomoglo u vizualizaciji ideje kolektivno su se složile da je, a na pitanje bi li htjele da se u nastavi ovaj princip češće provodi odgovor je također bio pozitivnim. Valja napomenuti da su učenice koje su pred kraj oslikavanja zida izrazile želju za sudjelovanjem na pitanje jesu li bile prisutnima od početka odgovorile da su bile *kada su ono žmirile*. Dakle, putovanje u maštu ostavlja dojam na djecu kao nešto što je novo i drugačije i ostaje im u sjećanju kao njima zanimljiva aktivnost. Može se pretpostaviti da su učenice koje su (ponovno) došle kasnije imale izraženiju potrebu za ostavljanjem traga negoli za sudjelovanjem u projektu u potpunosti. Potreba za kreativnim izražavanjem uvijek treba biti podržana, no nastavnici/odgajatelji ne smiju popustiti pred svakom djetetovom željom – na primjer im se način treba objasniti zašto i kako mogu sudjelovati.

Učenice u slobodnijem okruženju postaju slobodnijima, komentiraju akademske probleme te odnose s drugim učenicama, a zanimale su ih i informacije iz života studentice, npr. kako to da je odabrala profesiju nastavnice Likovne kulture, zašto voli crtati i slično.

Na svakom je susretu predviđen dio sata u kojem se od učenica očekivalo da naprave kvalitetnu pripremu materijala, ali i da pospreme iza sebe. Na taj su način sav otpad koji im ne treba uredno spremale, a oprale su i pod kao i korištene pomoćne elemente poput stolaca i stola. Također su pomogle studentici očistiti kantice boje i pospremiti kistove te ostali korišteni pribor kako bi bio spremnim za idući put. Autorica ovoga rada smatra da je radna etika itekako korisna u bilo kojem aspektu života i sa sigurnošću tvrdi da su ju učenice usvojile.

Primijećeno je da su učenice koje su se osjećale manje sigurnima u svoje sposobnosti sklonije traženju povratne informacije i da češće zahtijevaju povratnu informaciju. Tako je jedna od učenica sa zadovoljstvom pokazala crtež koji je izvela za koji je prije motivirajuće poruke tvrdila da ga ne zna izvesti.

Osim već spomenutog razgovora s nastavnicom Geografije koja je došla do novih ideja kako olakšati učenicima savladavanje gradiva, jedna od posjetiteljica iz Slovačke također je pokazala interes za ovakav način kreativnog izražavanja. Za vrijeme provođenja istraživanja razgovor se vodio i s kuharicom, gospođom na porti te domarima – svi su bili pristupačni i otvoreni te su pokazali zanimanje za cjelokupno istraživanje. Istraživanje je omogućilo nove

zaključke te su se prema tome prilagođavale i mijenjale prijašnje zamisli, sve kako bi se iz učenica izvuklo najviše, ali i unaprijedio odnos između studentice kao voditeljice projekta i učenica.

Osim djelatnika škole učenici nižih razreda također su pozitivno reagirali na zidni oslik. Poput spomenutih *native american* lutkica koje su potaknule na igru, ovaj je zidni oslik kod mlađih razreda za vrijeme boravka u blagovaonici potaknuo reakcije poput: *Vau, gle ovo! / Kako lijepo*. Potaknute tom reakcijom učenice su odlučile dodati fantastične motive poput letećih krava i žirafa za koje su tvrdile da bi se mogli svidjeti mlađim učenicima.

7. ZAKLJUČAK

Zaključak cjelokupnog istraživanja je da likovna grupa predstavlja više od dodatnih sati crtanja te otvara mnoga vrata za razvoj djeteta u više područja – omogućuje realizaciju projekata koji nisu izvedivi u sklopu redovne satnice Likovne kulture, ali i stvara ozračje u kojem se djeca osjećaju slobodnije jer učionica više nije prostor u kojem se *samo uči*.

Osim toga, ovakvi projekti povezuju cjelokupnu školsku zajednicu i imaju pozitivan učinak, što se u ovom slučaju pokazalo na jednom od susreta koji se je odvijao na Dan škole. Na taj je način velik broj djelatnika škole koji nisu na nastavničkoj poziciji imalo priliku razgovarati sa studenticom te dati svoje mišljenje. Kroz rad s učenicama mijenjao se i pristup prema njima, prilagođavalo se njihovim potrebama i rasporedima te je izgrađen odnos temeljen na poštovanju i suradnji.

Neminovno je da će cjelokupno iskustvo rada s djecom koja žele izvući najbolje iz sebe prilikom rada na zadanom projektu, što je vidljivo i po odgovorima u anketama, potaknuti i trenutne i buduće nastavnike na trud kako bi im se omogućio što bolji razvoj njihovih talenata.

Prilikom promatranja interakcija učenica različitog uzrasta zamijećeno je da je najbolji način poticanja vršnjačke suradnje nasumično raspoređivanje u grupe te praćenje kako napreduje komunikacija, a nastavnik treba reagirati kada je potrebno. Upravo će projekti ovakvog raspona iziskivati suradnju kako bi svi koji sudjeluju bili zadovoljni konačnim rezultatom.

Kada je atmosfera postala ugodnijom i učenice su se priviknule na proces rada, posebice nakon prelaska na direktan rad na zidu, sve su se više oslobađale, samostalnije kretale u rad, birale i miješale boju te su postavljale manje pitanja i preuzimale više inicijative. Istovremeno s time uloženo je i više truda u rad i konačan rezultat zidnog oslika.

Iz iskustva koje je autorici rada ovo istraživanje omogućilo može se potvrditi Grayeva izjava jer se je veći broj djece zainteresirao za sudjelovanje nakon što je započet rad na zidu. Gray je naveo: *Učenici biraju biti u okruženjima u kojima se osjećaju dobro. Ovo je posebno važno za vrijeme adolescencije i odraslog doba u nastajanju, gdje prevladavaju pitanja identiteta. (...) Ako se na ova pitanja odgovori unutar određenog prostora u kojem se učenici nalaze, oni će odlučiti biti tamo mentalno i fizički.*¹⁴

---

¹⁴ Bowen, Janine. 2021. *Why is it Important for Students to Feel a Sense of Belonging at School? 'Students Choose to be in Environments That Make Them Feel a Sense of Fit,' Says Associate Professor DeLeon Gray.*

8. POPIS REPRODUKCIJA

Fotografija 1: Odabir motiva, prvi susret.

Fotografija 2: Izrada kolaža, prvi susret.

Fotografija 3: Dovršavanje kolaža, drugi susret.

Fotografija 4: Oluja mozgova, drugi susret.

Fotografija 5: Suradnja s učenicama iz Slovačke, treći susret.

Fotografija 6: Pomoćni predložak, četvrti susret.

Fotografija 7: Oslikavanje zida, peti susret.

Fotografija 8: Isječak oslikanoga zida, sedmi susret.

Fotografija 9: Kolaž konačnoga zidnog oslika.

9. POPIS LITERATURE

Bowen, Janine. 2021. *Why is it Important for Students to Feel a Sense of Belonging at School? 'Students Choose to be in Environments That Make Them Feel a Sense of Fit,' Says Associate Professor DeLeon Gray.* NC State: College of Education News. Preuzeto s internetske stranice College of Education News, <https://ced.ncsu.edu/news/2021/10/21/why-is-it-important-for-students-to-feel-a-sense-of-belonging-at-school-students-choose-to-be-in-environments-that-make-them-feel-a-sense-of-fit-says-associate-professor-deleon-gra/>. Pregledano: 20.

kolovoza 2024.

Dramatic Play: What It Is and Why It's Important. 2021. Western Governors University. Preuzeto s internetske stranice WGU, <https://www.wgu.edu/blog/dramatic-play-what-is-why-important2111.html>. Pregledano 20. kolovoza 2024.

Kurikulum nastavnog predmeta Geografija za osnovne škole i gimnazije. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html. Pregledano: 20. kolovoza 2024.

Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_162.html Pregledano: 20. kolovoza 2024.

Kurikulum nastavnog predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj. 2019. Preuzeto s internetske stranice *Narodne novine*, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_03_27_557.html Pregledano: 20. kolovoza 2024.

Obaki, Samuel O. 2017. Impact of Classroom Environment on Children's Social Behavior. U: *International Journal of Education and Practice*. Vol. 5, No. 1.

Radoš, Helena. 2019. *Poticajno prostorno materijalno okruženje vrtića.* Zagreb, Učiteljski fakultet, završni rad.

Stroman, Chloe. 2019. *Mindsets and the Learning Environment: Learning Mindsets, Teacher Practice, and School Organizations: Becoming Effective Learners Survey and 5 Essentials.*// *Student experience research network.* Preuzeto s internetske stranice *Student Experience Network*, <http://studentexperiencenetwork.org/wp-content/uploads/2019/06/Farrington-Porter.pdf>. Pregledano 20. kolovoza 2024.

10. PRILOZI

10.1. Pisana priprema za prvi susret

Ime i prezime studenta: Lorena Šimić

Škola: Osnovna škola Trnsko

Razredni odjel: 5. i 7. razred

Školska godina: 2023/2024.

Datum izvedbe: 5. ožujka 2024.

Priprema za nastavni sat:

Izrada predloška za zidni oslik – likovi na plohi

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: obrada novog sadržaja

I. CILJ I SHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgojno-obrazovni cilj nastavnog sata: Potaknuti učenike na promišljanje o vlastitom okruženju te zajedničko stvaranje idejne skice različitim likovima na plohi radom u grupi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

- usporediti suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu (rad u skupini)
- objasniti povezanost pojedinačnih vlastitih ideja i spojiti ih u zajedničku skicu
- vrednovati skicu izrađenu u grupi i radove drugih učenika
- promišljati o daljnjoj suradnji i spajanju ideja u cjelovit predložak
- objasniti pojam likova na plohi.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata :	1. Šire istraživanje 2. Fokusrano istraživanje 3. Ponavljanje 4. Realizacija ideje 5. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova
Likovno ili vizualno područje:	Slikarstvo
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	<u>Osobni i socijalni razvoj</u> – osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu. ZNANJE: • objašnjava važnost suradnje • prepoznaje odlike asertivnoga ponašanja • govori o dobrobiti timskoga rada za sve VJEŠTINE: • preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem • primjenjuje vještine prezentacije STAVOVI: • suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini, odnosno razrednome odjelu

Ključni pojmovi:	Ploha, svijetlo–tamno (ton), veliko–malo
Likovni elementi:	Ploha
Elementi gradnje likovne sintakse:	Cjelovitost
Likovni motiv:	Idealno mjesto u prirodi – ideja za zidni oslik
Likovni problem:	Različitim likovima na plohi oblikovati jedinstvenu cjelinu
Likovno tehnička sredstva:	Kolaž
Oblici rada:	Sociološki oblik rada: individualni rad, rad u grupi, frontalni rad Psihološki oblik rada: po zamišljanju
Nastavne metode:	Strategije: nelingvistički prikazi, pronalaženje sličnosti i razlika
Nastavne strategije:	Metode: prezentiranje, diskusija, oluja mozgov, putovanje u maštu
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija, ilustrativni primjeri Ploča, računalo, LCD-projektor
Korelacija:	Biologija
Literatura:	a) Za učenike (<i>udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja</i>): • 5. razred: Kosec, M. Mihalić Linarić, J. Nazor, J. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 5</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 6. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 6</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 7. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 7</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 8. razred: Kosec, M. Nikolić, R. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 8</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. b) Za nastavnika (<i>stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka</i>): <i>Akromatske boje, moj zavičaj</i>. Internetska stranica Školski portal, https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/ucitelji-stvaraju/akromatske-boje-moj-zavicaj/. Pregledano 4. ožujka 2024.

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)¹⁵

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
1. ŠIRE IS-TRAŽIVANJE 3 minute 1.1. Priprema	Studentica se predstavlja i najavljuje sat. <i>Dobar dan, ja sam Lorena Šimić i danas ću s vama započeti jedan od mnogih susreta vezanih uz pisanje moga diplomskog istraživanja, no to nije samo moje istraživanje jer ćemo zajedno otkriti više o sebi i o tome kako doživljavamo prostor.</i> <i>Ideja je da oslikamo zid u blagovaonici škole, a tema će biti vaše idealno okruženja u prirodi. Po završetku cijeloga procesa provest ću anketu kako bih dobila povratnu informaciju o tome kako vam se svidjelo sudjelovati.</i> <i>S obzirom na to da se radi o diplomskom istraživanju voljela bih dokumentirati različite faze našeg</i>	Slušaju najavu i odgovaraju na pitanje.	Frontalni rad	Metoda razgovora	Powerpoint prezentacija

¹⁵ Detaljna razrada sata – «scenarij» nastavnog procesa. Ovdje se detaljno razrađuje sat onako kako će se izvesti: pritom se *ne* prepričava sadržaj, već naznačuju načini učenja i poučavanja. Treba odrediti ne samo što će raditi nastavnik, već i što će raditi učenici: nastavnik osmišljava, oblikuje, priprema i organizira situacije učenja prikladne predmetu, kao i učeničke aktivnosti relevantne za usvajanje znanja i vještina.

	<i>druženja – na tragu toga, slažete li se svi da vas se fotografira?</i>				
1.2 Ponavljanje, usmjeravanje pažnje i motivacija za nastavni sadržaj Do 7 minuta, otprilike minuta po pitanju	Studentica pokazuje naslovni slajd i objašnjava što će se (najprije) raditi. <i>Tema današnjega sata je Izrada predloška za zidni oslik. Za početak ćemo izvesti nešto što se zove putovanje u maštu. Pustit ću vam opuštajuću glazbu i razgovorom vas voditi u osmišljanju vaših skica. Možete zatvoriti oči pa otvoriti kada dobijete ideju, možete imati ili otvorene oči ili zatvorene cijelo vrijeme, kako vam je najugodnije.</i> <i>Prije svega ću vam podijeliti papiriće koji će vam pomoći da se podijelite u grupe u kojima ćete nastaviti dalje raditi. Imate li pitanja prije nego počnemo?</i>	Slušaju upute i sudjeluju u realizaciji metode putovanja u maštu. Za vrijeme realiziranja metode putovanja u maštu opušteno sjede na mjestu, po želji sa zatvorenim očima. Slušaju puštene zvukove iz prirode te vizualiziraju prizore potaknuti usmenim opisima. Elementi koje zamišljaju su različiti zvukovi, teksture, oblici	Frontalni rad	Metoda razgovora Putovanje u maštu	Powerpoint prezentacija

	Korišteni audiozapis: https://www.youtube.com/watch?v=UZ9uyQI3pF0. <i>PITANJA:</i> <i>1. Našli ste se na puteljku okruženi zelenilom. Kakav je taj puteljak? Nekada davno popločen zaraslom mahovinom između, prohodan ili uzak? Vide li se tragovi kotača ili nekih životinja? Kakvi su oblici utisnuti u njemu?</i> <i>2. Osvrnite se na zelenilo oko vas. Je li ono pregledno i jasno poput brežuljaka koji se nižu prema obzoru ili poput livade divljeg poljskog cvijeća koje se pruža kao šarena cjelina?</i> <i>3. Prošetali ste do šume koja vam se jako sviđa. Volite li da je šuma prostrana i da zrake sunca probijaju ili da je više gusta i skrovita? Kakva su stabla u šumi – jesu li visoka dokle pogled seže ili bez problema vidite nebo između krošnji? Kakve sjene stabla bacaju, jesu li čudnih razgranatih oblika ili se ritmično ponavljaju?</i>	i boje, kao i različite vrste flore i faune.			

	4. <i>Kojem kontinentu pripada vaša šuma? Je li tropska i vlažna, crnogorična u planinama ili listopadna? Kakvi vas radoznali pogledi prate? Koje zvukove čujete – je li to kuckanje djetlića, hukanje sove, rika lava, smijeh hijene?</i> 5. <i>Pri kraju smo našeg puta i trebamo se malo osvježiti. Kroz vašu smo šetnju došli do izvora svježee vode. Izvire li iz zemlje, pada li poput slapa ili žubori kao potočić?</i> <i>Naše je putovanje gotovo i sumrak nas sustiže, vratit ćemo se u sadašnji trenutak, polako otvoriti oči i nastaviti naše druženje.</i>				
2. <u>FOKUSI- RANO ISTRAŽI- VANJE</u>	<i>Podijelit ću vam ću vam papire na koje ćete zapisati sve što vam je palo na pamet. Ako vam je lakše, možete i skicirati, no nemojte komplicirati, zasad je bitno da se prisjetite što više asocijacija koje ste imale prilikom vježbe.</i> <i>Vidim da je većina gotova pa ćete u grupama komentirati što ste sve uključile u svoje zapise i skice, svaka će grupa predstaviti uočene sličnosti i razlike.</i>	Učenice sudjeluju u razgovoru i prezentiraju svoje ideje. Prisjećaju se svega što su zamislile, skiciraju i zapisuju prizore iz mašte	Frontalni rad	Metoda razgovora Uočavanje sličnosti i razlika	/

	(Ovime se potiče učenike na razmišljanje o njihovim različitostima kako bi u sljedećem koraku od njih krenuli izrađivati veću skicu)	koji su na njih ostavili najjači dojam. Grupno komentiraju kako su zamislile određene etape putovanja u maštu. Učenica iz svake grupe predstavlja koje su sve sličnosti i razlike primijetili u prikazima.			
2.1.Najava zadatka 5 minuta	Najavljuje likovni zadatak. Objašnjava i uvodi učenice u zadatak. <i>Za početak ćemo ponoviti pojmove koji će nam trebati za izradu vašeg rada. Staviti ću dva papira na klupu, vidite li neku razliku između njih? Što se mijenja kada jedan od njih zgužvam? Koji bolje vidite? Točno, jedan je postao tijelo, drugi je ostao ploha, tj. oblik koji ima samo dužinu i širinu. Mi se danas bavimo plohom i likovima na plohi.</i>	Slušaju i sudjeluju u razgovoru. Učenice se dobrovoljno javljaju i odgovaraju na pitanja o plohi i tonu kako bi ponovile i(li) usvojile termine potrebne za izvedbu likovnoga zadatka.	Frontalni rad	Metoda razgovora	Powerpoint prezentacija

	<i>Recite mi kakvi sve likovi mogu biti, po čemu se sve mogu razlikovati? Bravo, likovi mogu biti mali i veliki, pravilni i nepravilni, svijetli i tamni.</i> <i>Kao što sam spomenula danas se bavimo likovima, ali posebno likovima u akromatskim bojama, zna li netko koje su? Točno, između crne i bijele se nalaze tonovi sive, a ton je promjena svjetline u boji.</i> <i>Odlično ste to ponovili i sada ću vam objasniti vaš likovni zadatak. Na zajednički ćete papir u grupi napraviti skicu u kolažu. Spominjali smo tonove i akromatske boje upravo zato što je zadatak da koristite kolaž u tonovima između crne i bijele – dakle, smijete koristiti sve nijanse sive.</i> <i>Najprije u grupi komentirajte koje ćete sve prizore i elemente prikazati, a onda smislite koje ćete im tonove pridodati.</i>	MOGUĆI ODGOVORI: <i>Ne, ne vidimo.</i> <i>Zgužvan je dio prostora postao je tijelo, ima visinu...</i> <i>Po veličini, obliku, svjetlini...</i> <i>To su neboje, crna, bijela i siva.</i>			
3. <u>PONAV-LJANJE</u> Pola minute	Potiče učenice da ponove zadatak i postavlja pitanje: <i>Može li mi netko ponoviti zadatak?</i> Dodatno pojašnjava zadatak ako ima potrebe.	Učenice ponavljaju zadatak. Mogući odgovori učenika: <i>Trebamo</i>	Frontalni rad	Metoda razgovora	Powerpoint prezentacija

		<i>zajedno u grupi izraditi skicu, ali samo crnim, bijelim i sivim kolažem. Zajedno se dogovaramo koje ćemo tonove koristiti i što ćemo prikazati.</i>			
4. <u>REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</u> 30 minuta	Ako je potrebno, studentica prilazi učenicama i pomaže im ostvariti likovni zadatak. Prati kako učenice napreduju i upozorava ih na preostalo vrijeme za izvršavanje zadatka.	Učenice izvode likovni zadatak u grupi. Učenice se u grupi dogovaraju koje će motive, oblike te vrste flore i faune prikazati. Raspravljaju i odlučuju koje će akromatske tonove pridodati kojim motivima. Diskutiraju o tonovima, rasporedu ploha i prikazu dubine prostora	Rad u grupi	Praktični rad, kombiniranje	Powerpoint prezentcija

		te kako akromatskim tonovima jasno odvojiti motive.			
5. <u>ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENJIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</u> 5.1. Priprema	Studentica najavljuje analizu i vrednovanje likovnih radova. <i>Postavite radove na ploču/pod da ih zajedno komentiramo. Recite mi kako vam je bilo zajedno raditi, je li vam bilo teško raditi u akromatskim bojama i je li vam vizualizacija s početka sata pomogla?</i> <i>Hvala vam što ste surađivale, vidimo se na idućem susretu!</i>	Učenice organiziraju radove u skupine prema uputama. Odgovaraju na pitanja. MOGUĆI ODGOVORI: <i>Bilo je malo teško, ali smo uspjele zajedno napraviti rad/ Neobično je raditi samo s crnom, bijelom i sivom bojom/ Da, pomoglo je jer znamo kako izgleda to što prikazujemo.</i>	Frontalni rad	Razgovor Strategija: kooperativno učenje (za vrijeme organiziranja i analize radova)	/

10.2. Pisana priprema za drugi susret

Ime i prezime studenta: Lorena Šimić

Škola: Osnovna škola Trnsko

Razredni odjel: 5, 6, 7. i 8. razred

Školska godina: 2023/2024.

Datum izvedbe: 15. ožujka 2024.

Priprema za nastavni sat:

Izrada predloška za zidni oslik – drugi susret

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: obrada novog sadržaja

I. CILJ I SHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgajno-obrazovni cilj nastavnog sata: Potaknuti učenike na promišljanje o vlastitom okruženju te zajedničko stvaranje idejne skice radom u grupi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

- usporediti suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu (rad u grupi)
- objasniti povezanost pojedinačnih vlastitih ideja i spojiti ih u zajedničku skicu
- vrednovati skicu izrađenu u grupi i radove drugih učenika
- promišljati o daljnjoj suradnji i spajanju ideja u cjelovit predložak
- objasniti pojmove: ploha i ton.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata :	1.Šire istraživanje – 1 i pol minuta 2. Fokusirano istraživanje – 1 sat i 15 minuta 3. Realizacija ideje – 7–10 minuta 4. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova – 5 minuta
Likovno ili vizualno područje:	Slikarstvo
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	<u>Osobni i socijalni razvoj</u> – osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu. ZNANJE: • objašnjava važnost suradnje • prepoznaje odlike asertivnoga ponašanja • govori o dobrobiti timskoga rada za sve VJEŠTINE: • preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem • primjenjuje vještine prezentacije STAVOVI: • suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini, odnosno razrednome odjelu
Ključni pojmovi:	Ploha, svijetlo–tamno (ton), veliko–malo

Likovni elementi:	Ploha
Elementi gradnje likovne sintakse:	Cjelovitost
Likovni motiv:	Idealno mjesto u prirodi – ideja za zidni oslik
Likovni problem:	Različitim likovima na plohi oblikovati jedinstvenu cjelinu
Likovno tehnička sredstva:	Kolaž
Oblici rada:	Sociološki oblik rada: individualni rad, rad u grupi, frontalni rad Psihološki oblik rada: po zamišljanju
Nastavne metode:	Strategije: nelingvistički prikazi, pronalaženje sličnosti i razlika
Nastavne strategije:	Metode: prezentiranje, diskusija, oluja mozгова
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija Ploča, računalo, LCD-projektor
Korelacija:	Biologija
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): • 5. razred: Kosec, M. Mihalić Linarić, J. Nazor, J. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 5</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 6. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 6</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 7. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 7</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 8. razred: Kosec, M. Nikolić, R. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 8</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o.
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): Boja. Internetska stranica <i>Likovna kultura</i>, http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/boja.htm. Pregledano 30. siječnja 2024.

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE 1.1. Priprema Pola minute	Studentica se predstavlja i najavljuje sat. <i>Dobar dan svima. Današnji će se susret bazirati na dovršavanju vaših predložaka i odabira boja kojima ćemo oslikavati zid. Molim vas da danas budete marljive kao i prošli put kako bismo što prije započeli zajedno uređivanje vaše blagovaonice.</i>	Slušaju najavu.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
1.2 Ponavljanje, usmjeravanje pažnje i motivacija za nastavni sadržaj 1 minuta	Studentica pokazuje slajd s uputama, a detaljnu razradu uputa realizira kada dođe do tog dijela sata. <i>Najprije ćete u sljedećih pola sata dovršiti svoje radove. Radit ćete zajedno, tj. u grupi, a potom ih ujednačavate kako bi funkcionirali kao jedan oslik. Na kraju ćemo birati boje kojima ćete oslikavati zid. Ima li pitanja?</i>	Slušaju upute i sudjeluju u nastavi. Učenice u grupi surađuju u ostvarivanju likovnog predloška. Svatko u grupi je dobio svoj zadatak i međusobnom	Frontalni rad	Metoda razgovora	Powerpoint prezentcija

		komunikacijom i radom dovršavaju predložak.			
2. <u>FOKUSI-RANO</u> <u>ISTRAŽIVANJE</u> 2.1. Najava zadatka 1 sat i 15 minuta	Studentica daje detaljnije upute za prvi korak. <i>Korak 1. – Neka svatko u grupi reže i(li) lijepi svoj dio, zajedno ćete više toga postići. Kada ste gotove, usporedit ćemo vaše radove i ujednačiti ih.</i> Objašnjava učenicama na što trebaju paziti u sljedećem koraku. <i>KORAK 2. – Od fotokopija vaših radova osmislit ćete konačni predložak. Ono čime ćete se sad baviti naziva se rekompozicija i ona podrazumijeva korištenje elemenata vaših kompozicija kako biste osmislite novu, zajedničku kompoziciju.</i> <i>Obratite pažnju na usmjerenje pogleda (da oba predložka budu ili okomitog ili vodoravnog usmjerenja) i na to da se likovi na plohi nastavljaju jedan na drugoga. Slobodno dodajte još neke likove kako biste povezali predložke.</i>	Učenice sudjeluju u razgovoru i prezentiraju svoje ideje. Komentiraju što bi mogle učiniti kako bi se njihovi radovi povezali u jedinstvenu cjelinu.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/

2.1. Najava zadatka, drugi dio Pola minute	Studentica najavljuje i pojašnjava sljedeći korak. <i>Sada se približavamo konačnom rješenju, a još nam je ostalo odabrati boje koje biste htjele koristiti.</i> <i>Fokusirajte se na kromatske boje jer ćemo crnu i bijelu svakako nabaviti i koristiti za promjenu tona boje o čemu smo pričali na prethodnome satu.</i> <i>Za početak se prisjetite svojih prizora iz mašte s prošlog susreta. Sigurno ste odabrale boje koje su vam ugodne i kojima želite biti okružene, baš kao što će to biti u vašoj blagovaonici. S tim na umu, među ovim kolažima odaberite jednu ili dvije boje koje su vam drage i zajedno ih komentirajte te pridodajte vašim oblicima koje želite vidjeti u toj boji.</i> <i>Kada se dogovorite za boju određenog lika, zaljepit ćemo na njega mali komad kolaž-papira u toj boji.</i>	Učenice slušaju i prate upute.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
3. <u>REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</u> 7–10 minuta	Ako je potrebno, studentica prilazi učenicama i pomaže im u donošenju odluke.	Učenice izvode zadatak. Učenice prate upute te biraju koje boje žele koristiti.	Rad u grupi	Praktični rad, kombiniranje	/

		Razgovaraju, odlučuju koje boje mogu koristiti i zašto te traže najbolje rješenje za oslik.			
4. <u>ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</u> 5 minuta	Studentica najavljuje analizu i vrednovanje likovnih radova. <i>Postavite radove na ploču/pod da ih komentiramo. Recite mi kako vam je bilo zajedno raditi, je li vam bilo neobično surađivati s učenicama viših/nizih razreda? Je li vam bilo teško raditi u akromatskim bojama i je li vam vizualizacija s početka prošloga sata pomogla?</i> <i>Hvala vam što ste surađivale, vidimo se na idućem susretu!</i>	Učenice organiziraju radove u prema uputama. Odgovaraju na pitanja. MOGUĆI ODGOVORI: <i>Zanimljivo je raditi i družiti se s drugim razredima, bilo je malo teško, ali smo uspjeli zajedno napraviti rad./ Neobično je raditi</i>	Frontalni rad	Razgovor Strategija: kooperativno učenje (za vrijeme organiziranja i analize radova)	/

		<i>samo s crnom, bijelom i sivom bojom /Da, pomoglo je jer znamo kako izgleda to što prikazujemo.</i>			

10.3. Pisana priprema za treći susret

Ime i prezime studenta: Lorena Šimić

Škola: Osnovna škola Trnsko

Razredni odjel: 5, 6, 7. i 8. razred

Školska godina: 2023/2024.

Datum izvedbe: 8. travnja 2024.

Priprema za nastavni sat:

Prenošenje predloška na zid – treći susret

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: obrada novog sadržaja

I. CILJ I SHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgajno-obrazovni cilj nastavnog sata: Potaknuti učenike na promišljanje o vlastitom okruženju te zajedničko prenošenje idejne skice radom u grupi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

- usporediti suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu (rad u skupini)
- objasniti povezanost pojedinačnih vlastitih ideja i spojiti ih u zajednički crtež na zidu
- prenijeti na zid skicu izrađenu u grupi i ideje drugih učenika
- promišljati o daljnjoj suradnji za vrijeme daljnjeg procesa oslikavanja.
- objasniti pojmove: omjer i proporcija.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata :	1.Šire istraživanje – 1 minuta 2. Fokusirano istraživanje – 8 minuta 3. Realizacija ideje – 1 sat i 16 min 4. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova – 5 minuta
Likovno ili vizualno područje:	Slikarstvo
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	<u>Osobni i socijalni razvoj</u> – osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu. ZNANJE: • objašnjava važnost suradnje • prepoznaje odlike asertivnoga ponašanja • govori o dobrobiti tinskoga rada za sve VJEŠTINE: • preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem • primjenjuje vještine prezentacije STAVOVI: • suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini, odnosno razrednome odjelu
Ključni pojmovi:	Omjer, proporcija

Likovni elementi:	Ploha
Elementi gradnje likovne sintakse:	Cjelovitost
Likovni motiv:	Idealno mjesto u prirodi – ideja za zidni oslik
Likovni problem:	Različitim likovima na plohi oblikovati jedinstvenu cjelinu
Likovno tehnička sredstva:	Ugljen, fiksativ
Oblici rada:	Sociološki oblik rada: individualni rad, rad u grupi, frontalni rad Psihološki oblik rada: po zamišljanju
Nastavne metode:	Strategije: pronalaženje sličnosti i razlika
Nastavne strategije:	Metode: diskusija, oluja mozgova
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija Ploča, računalo, LCD-projektor
Korelacija:	Biologija
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): • 5. razred: Kosec, M. Mihalić Linarić, J. Nazor, J. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 5</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 6. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 6</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 7. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 7</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 8. razred: Kosec, M. Nikolić, R. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 8</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o.
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): <i>Proporcije i omjer</i>. Skripta Likovni jezik. Pregledano 4. travnja 2024.

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE 1.1. Priprema Pola minute	Studentica se predstavlja i najavljuje sat. <i>Dobar dan svima, danas ćemo početi raditi na zidu blagovaonice, no prije toga ćemo ukratko definirati nekoliko pojmova kako biste sve bile upoznate s likovnim jezikom koji ćemo koristiti.</i>	Slušaju najavu.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
1.2 Ponavljanje, usmjeravanje pažnje i motivacija za nastavni sadržaj) Pola minute	Studentica pokazuje slajd s uputama, a detaljnu razradu uputa realizira kada dođe do tog dijela sata. <i>Na početku ćemo, kao što sam maločas rekla, zajedno definirati likovne pojmove, a nakon toga ćete dobiti upute o tome što ćete raditi na zidu.</i>	Slušaju upute i sudjeluju u nastavi.	Frontalni rad	Metoda razgovora	Powerpoint prezentacija

2. FOKUSI-RANO ISTRAŽIVANJE 2.1. Najava zadatka 5 minuta	Studentica na prezentaciji prikazuje pojam <i>proporcija</i> i <i>omjer</i>. Nakon što postavi pitanje i sasluša sve odgovore, animacijom otkriva definicije pojmova. <i>S obzirom na to da niste sve ista generacija, tj. neke su od vas starije, a neke mlađe, može li se netko tko je već učio o proporcijama prisjetiti što su to proporcije, tj. kada je nešto proporcionalno. Probajte se sjetiti gradiva iz matematike, moglo bi vam pomoći.</i> <i>Tako je, to su sve dobri odgovori. Proporcija je odnos_ veličina kada su oblici u kompoziciji u određenom odnosu na druge oblike ili cjelinu.</i> <i>Uz proporcije moramo paziti da likovi na zidu budu u pravilnim omjerima – ima li netko ideju što bi bio omjer? Tu vam može pomoći gradivo iz geografije, prisjetite se karata, one su primjer omjera stvarnih veličina i onih na karti.</i>	Učenice sudjeluju u razgovoru te usvajaju i ponavljaju nove likovne pojmove. Učenice razmišljaju o postavljenim pitanjima i odgovaraju. Učenice nižih razreda sudjeluju u razgovoru s učenicama viših razreda te zajedno usvajaju i(li) ponavljaju pojmove. Odgovaraju što su proporcije i omjeri: <i>Kada je nešto u proporciji, onda je pravilno/ Omjer je kada je nešto u odnosu...</i>	Frontalni rad	Metoda razgovora	/

	<i>Tako je, jednostavno rečeno: omjer je odnos dvaju oblika.</i>	Prisjećaju se oluje mozgova s prošlog sata i komentiraju što bi mogle učiniti kako bi se njihove ideje povezale u jedinstvenu cjelinu.			
2.1. Najava zadatka, drugi dio 3 minute	Studentica najavljuje i pojašnjava sljedeći korak. <i>Sada ću vam ukratko objasniti karakteristike ugljena u slučaju da netko još nije radio u toj tehnici. Ugljen je suha crtaća tehnika, lako se briše – pazite na to da, kada ste zadovoljne, lagano fiksirate taj dio. Upravo to što se lako briše omogućava da obrišemo prijašnji crtež i popravimo proporcije likova. Trebamo biti vrlo oprezni na vratima jer su lakirana pa bi se moglo dogoditi da se ugljen neće držati, tj. da će padati. Ima li pitanja? U redu, sve smo ponovili i idemo do blagovaonice crtati!</i>	Učenice slušaju i prate upute kako bi što uspješnije postavile crtež u ugljenu. Postavljaju pitanje ako im nešto nije jasno.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/

3. <u>REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</u> 1 sat i 16 minuta	Ako je potrebno, studentica prilazi učenicama i pomaže im kod prenošenja ideja. Dok učenice crtaju, imaju pristup shemi oluje mozgova s prošloga sata kako bi im se olakšao proces.	Učenice izvode zadatak. Učenice crtaju ideje ugljenom na zidu i vratima. Krpicom brišu dijelove kojima nisu zadovoljne i dorađuju ih. Pri prenošenju predloška i ideja na zid koriste se različitim linijama po toku i karakteru. Kada su zadovoljne, fiksiraju dijelove fiksativom ili lakom za kosu.	Rad u skupini	Praktični rad, kombiniranje	/

<u>4. ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</u> 5 minuta	Studentica najavljuje analizu i vrednovanje procesa. Postavlja sljedeća pitanja: 1. <i>Kako vam je bilo prenositi bez predloška?</i> 2. <i>Jeste li se osjećale slobodnije i manje ograničeno?</i> 3. <i>Mislite li da je zabavnije ovako ili biste radije da smo doslovno precrtavali preko šablone?</i> 4. <i>Kako vam je bilo crtati ugljenom? Biste li htjeli i na satu Likovne kulture više crtati ugljenom i vidjeti kao se ponaša na papiru?</i> 5. <i>Možete li mi reći do kojih je promjena došlo između predložaka i(li) ideje koje smo brainstormali i vašeg konačnog crteža na zidu?</i> 6. <i>Biste li sada nešto dodale ili promijenile?</i> U slučaju da učenice ne stignu odgovoriti na sva pitanja, anketa će im biti naknadno poslana.	Učenice organiziraju radove u skupine prema uputama. Odgovaraju na pitanja. MOGUĆI ODGOVORI: <i>Ovako je zabavnije/ Bilo je fora slobodno crtati po zidu/ Sviđa mi se raditi ugljenom, lako se obriše greška/ Dodali smo nove likove, a neke smo maknuli/ Ja bih dodala još nešto npr. cvijet.</i>	Frontalni rad	Razgovor Strategija: kooperativno učenje (za vrijeme organiziranja i analize radova)	/

10.4. Pisana priprema za četvrti susret

Ime i prezime studenta: Lorena Šimić

Škola: Osnovna škola Trnsko

Razredni odjel: 5, 6, 7. i 8. razred

Školska godina: 2023/2024.

Datum izvedbe: 26.4.2024.

Priprema za nastavni sat:

Prenošenje predloška na zid — četvrti susret

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: Obrada novog sadržaja

I. CILJ I SHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgajno-obrazovni cilj nastavnog sata: Potaknuti učenike na promišljanje o vlastitom okruženju, zajedničko prenošenje idejne skice na zid te postavljanje prvog oslika radom u grupi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

- usporediti suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu (rad u skupini)
- objasniti povezanost pojedinačnih vlastitih ideja i spojiti ih u zajednički crtež na zidu
- prenijeti na zid skicu izrađenu u grupi i ideje drugih učenika
- promišljati o daljnjoj suradnji za vrijeme daljnjeg procesa oslikavanja
- postaviti osnovne tonove boja na zid.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata :	1. Šire istraživanje – 2 minute 2. Fokusirano istraživanje – 15–20 minuta 3. Realizacija ideje – 1 sat i 2 minute 4. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova – 5 minuta
Likovno ili vizualno područje:	Slikarstvo
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	Osobni i socijalni razvoj – osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu. ZNANJE: • objašnjava važnost suradnje • prepoznaje odlike asertivnoga ponašanja • govori o dobrobiti timskoga rada za sve VJEŠTINE: • preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem • primjenjuje vještine prezentacije STAVOVI: • suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini, odnosno razrednome odjelu
Ključni pojmovi:	Omjer i proporcija

Likovni elementi:	Ploha
Elementi gradnje likovne sintakse:	Cjelovitost
Likovni motiv:	Idealno mjesto u prirodi – zidni oslik
Likovni problem:	Različitim likovima na plohi oblikovati jedinstvenu cjelinu
Likovno tehnička sredstva:	Ugljen, fiksativ
Oblici rada:	Sociološki oblik rada: individualni rad, rad u grupi, frontalni rad Psihološki oblik rada: po zamišljanju
Nastavne metode:	Strategije: pronalaženje sličnosti i razlika
Nastavne strategije:	Metode: diskusija, oluja mozgova
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija
Korelacija:	Biologija
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): • 5. razred: Kosec, M. Mihalić Linarić, J. Nazor, J. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 5</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 6. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 6</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 7. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 7</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 8. razred: Kosec, M. Nikolić, R. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 8</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o.
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): <i>Proporcije i omjer</i>. Skripta Likovni jezik. Pregledano 4. travnja 2024.

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE 1.1. Priprema Uvod u problematiku, motivacija 1 minuta	Studentica učenicama koje nisu mogle prisustovati prethodnim susretima prikazuje kako započeti crtež na zidu te svima objašnjava koji dio treba dovršiti. <i>Na desnome dijelu zida treba prikazati prostor dublje i dodati nekoliko likova koji bi popunili prostor.</i>	Učenice pripremaju materijal (krpice, ugljen) i slušaju upute.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
1.2 Ponavljanje, usmjeravanje pažnje i motivacija za nastavni sadržaj	Studentica prikazuje shemu dosadašnjeg crteža te potiče učenice da zajedno osmisle što će dalje nacrtati i kako će dovršiti zidni oslik.	Učenice se prisjećaju prijašnjeg susreta i ideja koje su imale te raspravljaju i osmišljavaju koje će	Frontalni rad Rad u skupni	Metoda razgovora Oluja mozgova	/

15–20 minuta	<i>Prije negoli krenemo raditi na zidu dat ću vam isprintani primjer crteža, tj. tog kako zasad izgleda. Zajedno smislite što ćete do crtati u prostor u kojem nedsotaju likovi i ucrtajte na papir kako bi vam bilo lakše isti motiv prenijeti na zid.</i>	likove do crtati na predložak i prenijeti na zid.			
2. <u>FOKUSIRANO</u> <u>ISTRAŽIVANJE</u> 2.1. Najava zadatka	Studentica objašnjava što od učenica očekuje. Napominje i podsjeća ih na što sve trebaju paziti pri prenošenju crteža na zid. <i>Vidim da ste gotove s predloškom. Kada ćete prenositi crtež, pazite na omjere i proporcije o kojima smo pričali proši put. Upravo ste iz tog razloga najprije crtale na papiru jer to omogućuje usporedbu veličine likova i proporcija. Ako nema pitanja, možete početi!</i>	Učenice planiraju kako prenijeti crtež na zid. Prisjećaju se prošlog susreta i komentiraju kako da najlakše prenesu crtež na zid.	Rad u skupini	Metoda razgovora Oluja mozgova	/

3. <u>REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</u> 1 sat i 2 minute	Studentica učenicama prilazi individualno, odgovara na moguća pitanja. Za vrijeme prenošenja crteža posebno pazi na učenice koje se nalaze na stolcu ili ljestvama.	Učenice samostalno izvode crtež na zidu. Razmišljaju o proporcijama likova. Planiraju kako prenijeti crtež na zid. Međusobno si pomažu i savjetuju se, a, ako treba, prinose stolce i ljestve te ih pridržavaju. Ostale se učenice sa studenticom konzultiraju o ostatku oslika i razmatraju treba li nešto izmijeniti.	Rad u skupini	Praktični rad, kombiniranje	/
5. <u>ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</u> Pola minute	Studentica najavljuje analizu konačnog crteža prenesenog na zid. <i>Sada ćemo se odmaknuti od zida da vidimo što smo napravili.</i>	Učenice slušaju upute, odmaknule su se od zida i pažljivo ga sagledale kao cjelinu.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/

5.1. Priprema					
5.2. Analiza i vrednovanje likovnih ili vizualnih radova 5 minuta	Studentica koordinira analizu završenog crteža. <i>U redu, kada bolje vidimo što ste postigle, kako vam se sviđa konačan rezultat? Jeste li zadovoljne kompozicijom i crtežom kao cjelinom? Mislite li da su sve proporcije i omjeri u redu ili mislite da biste nešto mijenjale?</i> <i>Drago mi je da ste zadovoljne, a ja sam svakako zadovoljna vašim napretkom i sljedeći je korak postavljanje prvih tonova bojom!</i>	Učenice analitički promatraju crtež na zidu kao jedinstvenu cjelinu. Objašnjavaju proporcije i omjere likova na plohi, argumentiraju svoje odgovore. MOGUĆI ODGOVORI: <i>Sviđa nam se jer je ispalo kako smo zamislile i dobro izgleda/ Meni se čini u redu, ne bih mijenjala/ Možda bih smanjila nešto [proizvoljni odgovor].</i>	Frontalni rad Rad u skupni	Metoda razgovora kooperativno učenje (za vrijeme analize crteža – vršnjačko učenje)	/

10.5. Pisana priprema za peti susret

Ime i prezime studenta: Lorena Šimić

Škola: Osnovna škola Trnsko

Razredni odjel: 5, 6, 7. i 8. razred

Školska godina: 2023/2024.

Datum izvedbe: 23. svibnja 2024.

Priprema za nastavni sat:

Oslikavanje predloška na zidu – peti susret

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: Obrada novog sadržaja

I. CILJ I SHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgajno-obrazovni cilj nastavnog sata: Potaknuti učenike na promišljanje o vlastitom okruženju, zajedničko prenošenje idejne skice na zid te postavljanje prvog oslika radom u grupi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

- usporediti suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu (rad u skupini)
- objasniti odabir boja za pojedini oblik/lik na zidu
- oslikati skicu na zidu izrađenu u grupi
- promišljati o daljnjoj suradnji za vrijeme procesa oslikavanja
- postaviti osnovne tonove boja na zid.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata :	1.Šire istraživanje – 6 minuta 2. Fokusirano istraživanje – 5 minuta 3. Realizacija ideje – 1 sat i 14 minuta 4. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova – 5 minuta
Likovno ili vizualno područje:	Slikarstvo
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	Osobni i socijalni razvoj – osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu. ZNANJE: • objašnjava važnost suradnje • prepoznaje odlike asertivnoga ponašanja • govori o dobrobiti tinskoga rada za sve VJEŠTINE: • preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem • primjenjuje vještine prezentacije STAVOVI: • suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini, odnosno razrednome odjelu
Ključni pojmovi:	Boja, ton

Likovni Elementi:	Ploha
Elementi gradnje likovne sintakse:	Cjelovitost
Likovni motiv:	Idealno mjesto u prirodi – zidni oslik
Likovni problem:	Različitim likovima na plohi oblikovati jedinstvenu cjelinu
Likovno tehnička sredstva:	Boja za zid, kistovi
Oblici rada:	Sociološki oblik rada: individualni rad, rad u grupi, frontalni rad Psihološki oblik rada: po zamišljanju
Nastavne metode:	Strategije: pronalaženje sličnosti i razlika
Nastavne strategije:	Metode: diskusija, oluja mozgova
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija
Korelacija:	Biologija
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): • 5. razred: Kosec, M. Mihalić Linarić, J. Nazor, J. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 5</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 6. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 6</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 7. razred: Kosec, M. Nikolić, R. Ružić, P. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 7</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o. • 8. razred: Kosec, M. Nikolić, R. 2020. <i>OPAŽAM, OBLIKUJEM 8</i>. Zagreb: Profil Klett d. o. o.
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): Kenna, C. Lobb, S. 2021. <i>Murals in Schools</i>. London: Greenwich Mural Workshop. <i>We Are No Longer Caged: Indian Trans Artists Reflect on Landmark Court Ruling in Venice</i>. Internetska stranica <i>artnet</i>, https://news.artnet.com/art-world/trans-artists-center-stage-venice-2470469. Pregledano 20. svibnja 2024.

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE 1.1. Priprema 1 minuta	Studentica učenicama koje nisu mogle prisustovati prethodnim susretima prikazuje kako započeti crtež na zidu te svima objašnjava koji dio treba dovršiti. <i>Danas oslikavamo crtež na zidu. Najprije ćemo objasniti kako oslikavamo da bismo dobili ujednačeno oslikan zid.</i>	Učenice pripremaju materijal (boje, kistove, zaštitu za pod) i slušaju upute.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
1.2 Ponavljanje, usmjeravanje pažnje i motivacija za nastavni sadržaj 5 minuta	Studentica prikazuje likovni primjer suvremenog djela trenutno izloženog na Venecijanskom bijenalu. (Indian art collective Aravani Art Project. <i>Diaspore</i>, Arsenale, Venecijanski bijenale, 2024)	Učenice promatraju primjer i raspravljaju o načinu na koji je djelo naslikano.	Frontalni rad Rad u skupni	Metoda razgovora Oluja mozgova	Powerpoint prezentcija

	<i>Prije nego krenemo raditi na zidu pokazat ću vam kako korištenjem više boja možete dobiti skladno oslikan zid. Pogledajte kako su nasliakne plohe, kako izgledaju?</i> <i>Tako je, prisjetite se da smo počeli predložak kolažem. S obzirom na to da imamo bogat crtež, krenut ćemo od oslikavanja likova slikajući plohu do plohe bez međusobnoga miješanja.</i>	MOGUĆI ODGOVORI: <i>Izgleda čisto, slično je kolažu, uredno je...</i>			
2. FOKUSI- RANO ISTRA- ŽIVANJE 2.1. Najava zadatka 5 minuta	Studentica objašnjava daljnje korake. Napominje i podsjeća ih na što sve trebaju paziti pri oslikavanju. <i>Kada ćete oslikavati zid, pazite da imate dovoljno zamiješane iste boje kako biste dobile čiste plohe.</i> <i>Imajte na umu da ste za realistični dio prikaza odlučile koristiti tamnije tonove, a za fantastične dijelove svijetlije i u skladu s tim miješajte boje. Zapamtite:</i>	Učenice planiraju kako oslikati na zid. Prisjećaju se susreta kada su radile predložak u kolažu i komentiraju kako će zamiješati boje. Dogovaraju se oko podijele rada, dogovaraju koje će	Rad u skupini	Metoda razgovora Oluja mozgova	/

	<i>slikate boju do boje, npr. lisičin je trbuh svijetložut, a gornji dio leđa narančaste je boje i te se dvije boje ne miješaju, već su jedna do druge. Ako nema pitanja, možete početi!</i>	tonove rabiti i postavljaju ih na likove na zidu/plohi.			
3. <u>REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</u> 1 sat i 14 minuta	Studentica učenicama prilazi individualno, odgovara na moguća pitanja. Za vrijeme oslikavanja zida posebno pazi na učenice koje se nalaze na stolcu ili ljestvama. Studentica za vrijeme konzultiranja s učenicama pozornost posvećuje njihovu samostalnu zaključku koji je rezultatom heurističkoga razgovora.	Učenice samostalno izvode oslik na zidu. Razmišljaju o tonovima u prikazivanju likova. Učenice planiraju kako oslikati zid. Međusobno si pomažu i savjetuju se , a, ako treba, prinose stolce i ljestve te ih pridržavaju.	Rad u skupini	Praktični rad, kombiniranje	/

		Ostale se učenice sa studenticom konzultiraju o osliku i razmatraju koje boje i tonove upotrijebiti.			
<u>5. ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</u> 5.1. Priprema	Studentica najavljuje analizu trenutnog stanja oslika. <i>Sada ćemo se odmaknuti od zida da vidimo što smo napravili..</i>	Učenice slušaju upute, odmaknule su se od zida i pažljivo ga sagledale kao cjelinu.	Frontalni rad	Metoda razgovora	/
5.2. Analiza i vrednovanje likovnih ili vizualnih radova	Studentica koordinira analizu završenog crteža. <i>U redu, kada bolje vidimo što ste postigle, kako vam se sviđa konačan rezultat? Jeste li zadovoljne s odabranim tonovima i kako zid počinje izgledati? Mislite li da je prijelaz</i>	Učenice analitički promatraju crtež na zidu kao jedinstvenu cjelinu. Objašnjavaju proporcije i omjere likova na plohi,	Frontalni rad Rad u skupni	Metoda razgovora kooperativno učenje (za vrijeme analize crteža –	/

	<i>između tamnog i svijetlog dobro odrađen? Ako biste nešto mijenjale, što biste učinile?</i> <i>Drago mi je da ste zadovoljne napretkom, ja sam svakako zadovoljna vašim trudom i sljedeći korak je dovršiti oslik likova i prijeći na pozadinu!</i>	argumentiraju odgovore. MOGUĆI ODGOVORI: <i>Sviđa nam se jer je kako smo ga zamislile/ Možda neki dio treba posvijetliti ili potamniti/ Meni se čini u redu, možda ga treba bolje povezati s obama dijelovima zida.</i> Učenice navode kako povezati prikaz na zidu u cjelinu.		vršnjačko učenje)	